

1. Mis on üleilmne miinimummaks ja kust on see alguse saanud?

Väga lühidalt on miinimummaks rahvusvaheline algatus, mille eesmärk on tagada, et suured hargmaised kontsernid maksavad kogu maailmas tulumaksu alammääras 15%. Miinimummaksu arutelud said alguse 2013. aastal, kui OECD kutsus ellu rahvusvahelise maksude vältimise vastaste meetmete paketi. Aastate jooksul arenes see tänaseks, oluliselt laiemaks algatuseks.

2. Millised riigid on miinimummaksuga ühinenud?

8. oktoobri 2021 seisuga on algatusega ühinenud 136 riiki, kelle nimekirja võib leida siit: <https://www.oecd.org/tax/beps/oecd-g20-inclusive-framework-members-joining-statement-on-two-pillar-solution-to-address-tax-challenges-arising-from-digitalisation-october-2021.pdf>

3. Millal hakkab miinimummaks kehtima?

OECD's heakskiidetud ajakava näeb ette maksu rakendamise 2023. aastast. Kuna riigid peavad maksu rakendamiseks vastu võtma riigisisised seadused ja Euroopa Liit ka direktiivi, on reaalne, et tegelik jõustumiskuupäev lükkub edasi.

4. Miinimummaksu määr on 15%. Eestis on tulumaksumäär üldjuhul 20% (teatud tingimustel 14%). Miks miinimummaks meid sel juhul üldse puudutab?

Miinimummaksu määr arvutatakse efektiivse määrana, mitte seaduses sätestatud nominaalse määrana. Eestis maksavad ettevõtjad üldjuhul tulumaksu alles kasumi jaotamisel. Seega aastatel, kui ettevõtja kasumit ei jaota, või jaotab vähe, jääb efektiivne maksumäär tõenäoliselt alla 15%. Efektiivne maksumäär tuleneb makstud maksu ja raamatupidamisreeglite kohaselt arvestatud kasumi suhtest. Nt kui ettevõtja kasum oli 100 000 ja ta jaotas sellest 50 000, tekkis tal maksukohustus 12 500. Efektiivne maksumäär oli seega $12\,500/100\,000 = 12,5\%$.

5. Eesti otsustas miinimummaksuga ühineda. Kas see tähendab, et meie senine süsteem kaob ja sisuliselt läheb Eesti üle ärikasumi jooksvale maksustamisele?

Ei tähenda. Eesti praegune tulumaksusüsteem jääb kehtima, st maksukohustus tekib alles kasumi jaotamisel. Erisused sellest reeglist saavad olema minimaalsed.

6. Miinimummaks hakkab kehtima suurtele hargmaistele kontsernidele. Mida see tähendab?

Maks hakkab kehtima rahvusvaheliselt tegutsevatele kontsernidele, mille müügitulu on vähemalt 750 miljonit eurot aastas. Eestis on 2-3 sellele nõudele vastavat kohalikku kontserni ja ligikaudu 300 nõutava müügituluga välisriigi kontserni tütarühingut. Kõiki teisi ettevõtjaid ei puuduta miinimummaks vähimalgi määral.

7. Miks Eesti algselt miinimummaksule vastu oli?

Eesti praegune tulumaksusüsteem soodustab kasumi reinvesteeringut. Ettevõtjatel tekib maksukohustus alles siis, kui nad asuvad kasumit jaotama. Mitmete välisinvestorite jaoks on Eesti lihtne ja efektiivne tulumaksusüsteem olnud üheks positiivseks faktoriks investeringukoha valikul. Miinimummaks võib ettevõtluskeskkonna muuta neile mõnevõrra ebasoodsamaks.

8. Kas see tähendab, et suurfirmad lahkuvad Eestist?

Enamus investoreid on Eestisse laienenud mitmete tegurite koosmõjul, milles lisaks maksudele on suur osa ka poliitilisel stabiilsusel, vähesel bürokraatial, äriteenuste kättesaadavusel ja kvalifitseeritud tööjõul. Vaid ühe teguri mõningane muutus ei too kindlasti kaasa investorite massilist lahkumist. Samas ei saa ka välistada, et ettevõtjad, kelle jaoks Eesti maksusüsteem on olnud eriliselt olulisel kohal, võivad otsida alternatiive.

9. Miks me sellisel juhul miinimummaksuga lõpuks siiski nõustusime?

Läbirääkimiste käigus saavutasime kokkuleppe Eestile erandite osas, mis tagavad siin tegutsevatele ettevõtjatele maksustamise osas rohkem paindlikkust. Samuti saavutasime erandi, mis hakkab kehtima kõikidele teatud piirist väiksematele ettevõtjatele, olles Eesti turgude mahtu arvestades siinsetele ettevõtjatele olulise tähtsusega. Lisaks tekkis olukord, kus Eesti ettevõtjad võinuks leppesst välja jäädes sattuda halvemasse olukorda kui leppega ühinedes. Leppega ühinedes see risk kaotati.

10. Mil moel oleks leppesst välja jäämine meile kahjulik olnud?

Miinimummaksu ülesehitus tingib, et kui riik ei peaks seal tegutsevaid kontsernide tütarühinguid ise maksustama, läheb maksustamisõigus üle kontserni peakontori riigile. Kui näiteks Eestis tegutsev äriühing emaühinguga Saksamaal ei peaks Eestis piisavalt palju kasumit jaotama, et tagada 15%-line efektiivne maksumäär, maksustab vahe Saksamaa. Kuna riigid, kus asuvad Eesti peamiste välisinvestorite peakontorid, otsustasid miinimummaksuga ühineda, oleks need riigid saanud Eesti tütarühinguid maksustada sõltumata sellest, kas Eesti ühineb või mitte. Ühinemisega tagas Eesti, et kui ülaltoodud stsenaarium peakski rakenduma, maksustatakse Eesti ettevõtjate kasum peakontori riigis OECD's kokkulepitud reeglite järgi ja erisusi arvestades, mitte peakontori riigi äranägemise kohaselt.

11. Mida täpsemalt tähendab Eesti 4-aastane erand?

4-aastane erand annab Eesti äriühingu peakontorile õiguse maksu Eesti kasumitelt kuni 4 aastat edasi lükata. Erandi toimimist illustreerib järgmine näide: Saksamaa kontsernil on Eestis tütarühing, kelle iga-aastane kasum aastatel 2023 – 2026 on 2 miljonit eurot. Eesti tütarühing ei jaota kasumit. Seega ei teki ühingul ka Eestis maksukohustust. Ilma erandita tekiks Saksa peakontoril maksukohustus Eesti kasumitelt igal aastal summas 300 000 eurot. Erand annab õiguse iga-aastase maksu 4 aastat „rulluvalt“ edasi lükata, st aasta 2023 maks kuulub maksmisele aastal 2027, aasta 2024 maks aastal 2028 jne. Juhul, kui Eesti tütarühing jaotab vahepeal kasumit, arvutatakse selle tulemusena Eestis makstud maks miinimummaksust maha. Nt kui aastal 2024 jaotab Eesti tütarühing kasumit 3 miljonit eurot, kaasneb sellega maksukohustus 750 000 eurot. Miinimummaksu kohustus on seega 0 aastatel 2027 ja 2028 ja 150 000 eurot aastal 2029.

12. Mida tähendab nn väikeettevõtjate erand (*de minimis* erand)?

„Väikeettevõtja“ on siinkohal tinglik termin. Erand kehtib ettevõtjatele, kelle kasum konkreetsetes riigis jääb alla 1 miljoni euro ja müügitulu alla 10 miljoni euro aastas. Näiteks ei pea Eesti äriühingu kasumitelt miinimummaksu arvestama ega maksma välisriigi kontsern, kellel on Eestis vaid üks, alla nimetatud limiitide jäävate näitajatega tütarühing. Juhul, kui tütarühinguid on mitu ja nende summeeritud majandusnäitajad ületavad limiite, ei rakendu

erand ühelegi ühingule. Eesti tingimustes kehtiks erand 2021. aasta andmete alusel ligikaudu pooltele siin tegutsevatele suurkontsernide üksustele.

13. Mis muutub halduskoormuse ja maksudeklaratsioonide osas?

Kuna maksumaksjaks ei ole Eesti tütarühing, vaid välisriigis asuv emaettevõtja, Eesti ühing deklaratsiooni esitama ei pea. Ilmselt on vajalik esitada emaettevõtja poolt nõutud andmeid, et välisriigis saaks koostada korrektse deklaratsiooni. Kuna kontsernisisene aruandlus toimib ka praegu, ei tohiks kaasnev halduskoormus olla Eesti ühingule ülejökäiv.

14. Kas Eesti saab miinimummaksust täiendavat maksutulu või vastupidi, meie maksutulud vähenevad?

OECD koostatud mõjuhinnang prognoosib, et miinimummaks tõstab globaalseid maksutulused 150 miljardi dollari võrra aastas. On tõenäoline, et suur osa lisanduvast maksutulust laekub kontsernide peakontorite riikidele. Senised maksutulud Eestis näitavad, et kogumis on siinsed asjaomaste kontsernide tütarfirmad jaotanud sellise osa oma kasumist, millest piisab miinimummaksu rahuldamiseks. Seega ei ole Eestis maksutulude hüppelist suurenemist – ega ka vähenemist – ette näha. Küll võib suureneda konkreetselt ühingult kogutav maksutulu, kui see ühing ei ole seni regulaarselt kasumit jaotanud.

15. Milline on Euroopa Liidu direktiivi roll miinimummaksu rakendamisel?

Euroopa Liidu direktiiv peab tagama, et kõik liikmesriigid rakendavad maksu ühetaoliselt ja ei lähe vastuollu Euroopa Liidu aluspõhimõtetega. Kuigi Eesti andis OECD tasemel kokku lepitud maksule oma nõusoleku, ei tähenda see, et oleme automaatselt nõus ka direktiiviga. Direktiivi heakskiitmiseks toimub tavapärane Euroopa Liidu sisene protsess, kus Eesti saab jätkata oma huvide eest seismist.